

Europeiska unionen
Regionalpolitik

panorama

inforegio

36

Vinter 2010–2011

Smart hållbar tillväxt för alla

Den femte rapporten om ekonomisk,
social och territoriell sammanhållning

SV

LEDARE

3

ÖVERSIKT

Sammanhållningspolitiken förstärker Europa 2020-strategin

4-13

INTERVJU

Johannes Hahn, ledamot av Europeiska kommissionen med ansvar för regionalpolitik

14-15

UTVECKLING FÖR ALLA

Sammanhållningspolitiken är till för alla regioner

16-17

MINDRE UTVECKLADE REGIONER

Att verka för ekonomisk balans

18-19

NY FÖRVALTNING

En politik som närmar sig invånarna

20-21

BORTOM BNP

Hur mäter man framsteg?

22-23

SAMMANHÅLLNINGSPOLITIKENS BIDRAG

Starka bevis på positiva resultat

24-25

ÅSIKTER UTIFRÅN

Preben Gregersen – ordförande för den danska övervakningskommittén för strukturfonderna
Philip McCann – särskild rådgivare till kommissionsledamoten med ansvar för regionalpolitik

26-27

HUR SKREVS RAPPORTEN?

Att sätta samman en rapport

28

NÄSTA STEG

Offentligt samråd om den femte sammanhållningsrapporten

29

BAKOM KULISSERNA

Testa dina kunskaper med våra frågor om sammanhållning

30

KALENDARIUM

31

32

TALA OM VAD DU TYCKER

Foton (sidor):

Omslag: © EC

Foton

Alla foton © EC utom sid. 25: Vermeer, Johannes: Kvinna med våg, Widenersamlingen. Bilden är reproducerad med tillstånd från styrelsen för National Gallery of Art, Washington.

Denna tidskrift är tryckt på återvunnet papper och ges ut på engelska, franska och tyska.

De åsikter som framförs i denna publikation är författarens och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens åsikt.

Den femte rapporten om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning ger ett unikt perspektiv på den regionala utvecklingen i EU. Den visar var vi står i förhållande till våra gemensamma mål och ger en stadig grund med ett brett analytiskt perspektiv på sammanhållningspolitiken efter 2013.

Den första sammanhållningsrapporten publicerades 1996 och sedan dess har denna viktiga rapport fått allt större politisk relevans och länkats samman mer och mer med EU:s övergripande strategier. Denna femte rapport riktar in sig på den viktiga roll som regionerna har i Europa 2020-strategin och fastställer de svåra – men inte omöjliga – utmaningar som EU står inför.

Rapporten bygger på många andra liknande dokument, bland annat Stiglitz-Sen-Fitoussi-rapporten och kommissionens meddelande "Bortom BNP: att mäta framsteg i en föränderlig värld". Som ett resultat av detta innehåller rapporten nya och förbättrade mått på utveckling, däribland flera som aldrig förut ställts upp på regional nivå, till exempel EU:s nya index för regional konkurrenskraft samt mått på hälsa, välbefinnande, fattigdom och klimatförändringar.

För att belysa den geografiska variation som finns inom EU och de fysiska dimensionerna av utvecklingen innehåller rapporten för första gången över hundra kartor. Detta är ett stort steg framåt för analysen av EU:s regioner. Du kan nu också ladda ner alla data som ligger bakom kartorna med ett enkelt musklick.

Med denna rapport banar vi väg för en mer effektiv sammanhållningspolitik. Den omfattande informationen i rapporten kommer att hjälpa regioner och medlemsländer att välja ut frågor att prioritera inom ramen för sina nya program.

Trevlig läsning!

Dirk Ahner

Generaldirektör, Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för regionalpolitik

SAMMANHÅLLNINGSPOLITIKEN FÖRSTÄRKER EUROPA 2020-STRATEGIN

Tack vare Europa 2020-strategin har EU nu en långsiktig vision för sin sociala marknadsekonomi. Strategin antogs i juni 2010 och har som målsättning att under det kommande decenniet ta EU ur den ekonomiska krisen, samtidigt som medlemsländerna leds in på en väg mot hållbar tillväxt som kommer att föra med sig välstånd och sociala framsteg i många år framöver.

Sammanhållningspolitiken har en viktig roll att spela och kan ge betydelsefulla bidrag till strategins huvudmål – smart och hållbar tillväxt för alla.

Den exempellösa globala finanskrisen som började 2008 har svept bort mycket av den positiva utvecklingen i EU de senaste tio åren och har allvarligt påverkat jobb och tillväxt. Europa 2020-strategin lägger fokus på kollektiva åtgärder på EU-nivå och kretsar runt tre sinsemellan förbundna tillväxtnål.

Europa 2020: tre prioriteringar

Smart tillväxt
innebär utveckling av en ekonomi baserad på kunskap och innovation.

Hållbar tillväxt
lägger vikten på en mer resurseffektiv, grön och konkurrenskraftig ekonomi.

Tillväxt för alla står för hög sysselsättning som gynnar social och territoriell sammanhållning.

Mål för tillväxten

I strategin fastställs fem huvudmål som medlemsländerna bör tolka på nationell nivå, så att de speglar vart lands speciella situation. År 2020 ska följande ha uppfyllts:

Fem huvudmål:

- Sysselsättningsgraden för kvinnor och män i åldrarna 20–64 ska öka till 75 %.
- Offentlig och privat investering i forskning och utveckling ska öka till 3 % av EU:s BNP.
- Växthusgasutsläppen ska minska med 20 % jämfört med 1990 års nivåer, andelen förnybara energikällor ska ökas till 20 % och energieffektiviteten ska höjas med 20 %.
- Andelen personer med avbruten skolgång ska ligga under 10 %. Andelen personer i åldrarna 30–34 som har avslutad högre utbildning ska ökas till minst 40 %.
- Det femte och sista målet är att lyfta minst 20 miljoner personer ur fattigdom och socialt utanförskap.

För att nå dessa mål krävs gemensamt arbete på EU-nivå, nationell, regional och lokal nivå. Till exempel kommer medlemsländerna tillsammans med regionala och lokala aktörer att genomföra nationella reformprogram där man bestämmer hur prioriteringarna och målen i Europa 2020 ska uppnås. Europeiska kommissionen stödjer också dessa prioriteringar och mål genom sju huvudinitiativ som ska antas våren 2011.

Belgien, Antwerpen, invandrare får arbete: Internetcafé.

Europa 2020: sju huvudinitiativ

- Innovationsunionen: Forskning och utveckling och innovation ska inriktas på de största utmaningarna och minska glappet mellan vetenskap och marknad så att nya idéer kan omvandlas till produkter.
- Unga på väg: Högre utbildningar i EU ska bli bättre och mer attraktiva internationellt genom att rörligheten underlättas för studenter och unga på arbetsmarknaden.
- En digital agenda för Europa: En digital inre marknad och ultrasnabbt Internet ska ge hållbara ekonomiska och sociala vinster.
- Ett resurseffektivt Europa: Ekonomin ska få stöd att bli resurseffektiv och koldioxidsnål.
- Industripolitik för en globaliserad tid: EU:s industribas ska få hjälp att stärka sin konkurrenskraft i världen efter krisen, entreprenörskap ska främjas och nya färdigheter utvecklas.
- En agenda för ny kompetens och nya arbetstillfällen: Förutsättningar för att modernisera arbetsmarknaderna ska skapas och därigenom ge fler jobb och se till att våra sociala modeller kan fortleva.
- Europeisk plattform mot fattigdom: Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning ska garanteras genom att fattiga och socialt utestängda får hjälp att ta en aktiv del i samhället.

Starkare genom samverkan: sammanhållningspolitiken och Europa 2020-strategin

Utan tvekan kan sammanhållningspolitiken, inklusive det nuvarande programmet för 2007–2013, dra fördel av att använda olika finansiella instrument för att uppfylla EU:s övergripande mål, däribland Europa 2020-strategin. I den femte sammanhållningsrapporten noteras att strategin har tydligt definierade gemensamma prioriteringar och en tydlig ram för vilka områden som ska prioriteras för finansiering, och man understryker vikten av att också sammanhållningspolitiken har tydliga prioriteringar för att främja smart, hållbar tillväxt för alla. Följande områden bör prioriteras: stöd till nya företag, innovation, minskade utsläpp, ökad miljö kvalitet, modernisering av universitet, hushållning med energi, utveckling av nätverk för energi, transport och telekommunikation av vikt för hela EU, investering i forskningsinfrastruktur, utveckling av humankapital och aktiv integration för att stödja kampen mot fattigdom.

En uttalad samordning av sammanhållningspolitiken och Europa 2020 ger ett utmärkt tillfälle att fortsätta hjälpa EU:s mindre utvecklade regioner att komma ikapp. Det kan också göra framtidens sammanhållningspolitik till en viktig faktor för att underlätta tillväxt i hela EU.

Elever upptäcker ett spel om EU:s geografi.

Smart tillväxt

Redan i den nuvarande perioden (2007–13) är sammanhållningspolitiken ett viktigt bidrag till Europa 2020-prioriteringarna – smart, hållbar tillväxt för alla. Då det gäller smart tillväxt till exempel, har ca 80 miljarder euro investerats i stöd till företagande och innovation. I de flesta regioner är detta det område där man investerar mest. Detta är en hundraprocentig ökning sedan förra perioden (2000–06). Det innefattar direkt finansiellt stöd till investeringar och forskning och utveckling, men även – och i ökande grad – icke-finansiellt stöd i form av system för nätverkande och innovation, affärsrådgivning och företagsinkubatorer. Det inkluderar också större användning av finansiella instrument som inte bygger på bidrag, såsom fonder för riskkapital och lån, som ökar tillgången till kapital för små och medelstora företag samtidigt som kostnader minimeras och långsiktiga hållbara finansieringsvägar skapas.

I utvärderingar av perioden 2000–06 kom intressanta fakta fram om sammanhållningspolitikens inverkan på smart tillväxt. Enligt vissa uppskattningar skapades minst en miljon jobb i projekt som fått stöd, 230 000 företag (främst små och medelstora) fick direkt finansiellt stöd och ca 1,7 miljoner företag (främst små och medelstora) fick rådgivning, experthjälp och stöd till nätverkande.

Under 2000–06 investerade de flesta regioner i framtiden med lyckat resultat genom att fokusera på innovation, små och medelstora företags kapacitet att använda ny teknologi, företagskluster, internationalisering och skapande av nya jobb. Europeiska socialfonden spelar också en stor roll. Under 2000–2006 gick 75 % av fondens medel till aktiva arbetsmarknadsåtgärder, omställning, livslångt lärande och informations-samhället. Resultaten kan redan ses i nuvarande programperiod, med rapporter från medlemsländer om mer än 25 000 nya jobb vid slutet av 2009, trots den globala finanskrisen.

I en nyligen genomförd studie av sammanhållningspolitikens genomslag 2007–13 konstateras att forskning och utveckling i hela EU får viktigt stöd, inte bara genom pengar – vilket är nog så viktigt – utan också genom att stimulera utvecklingen av mer enhetliga strategier på regional nivå, vilka tar hänsyn till lokala särdrag och företagens behov. Den regionala dimensionen i åtgärder för innovation har också vuxit på senare år med stöd

I full fart mot en mer konkurrenskraftig bilindustri

Flanders' DRIVE, ett kompetenscentrum som stöds av Flanderns regering och Europeiska regionala utvecklingsfonden främjar innovation och samarbete mellan företag inom bilindustrin. Centret initierar, administrerar och erbjuder kompetens och kunskap i projekt för och med industrin, allt anpassat efter industrins egna behov.

VLOC ("Vlaams Luchtvaartopleidingscentrum") är ett kunskaps- och utbildningscenter för den flamländska flygindustrin.

från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Mer utvecklade medlemsländer lägger mycket pengar på innovation och får flerfalt tillbaka genom multiplikatoreffekten på privat investering. Konvergensregioner skapar nu i stället de rätta förutsättningarna för innovation genom att utveckla den institutionella kapaciteten och de mänskliga resurserna. Sammanhållningspolitiken har varit ett viktigt verktyg för att driva på denna process.

Flygande start på samarbete för innovation

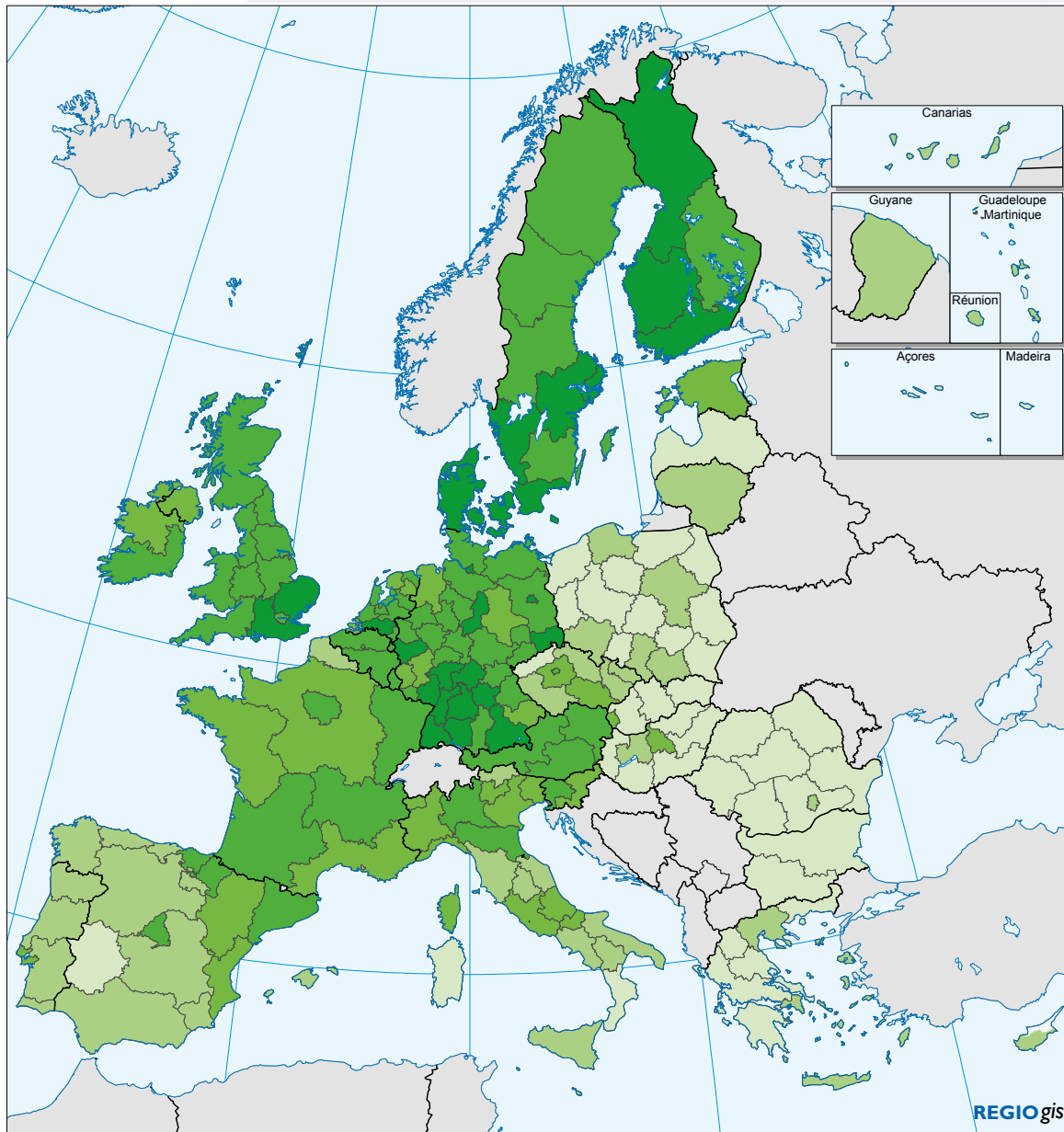
Runt 150 innovationsprojekt är i gång i Estland tack vare bidragsprogrammet Innovation Voucher Grant programme som stöds av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Programmet startade i februari 2010 och ger små företag chansen att köpa tjänster från estniska forskningsinstitut för att kunna sätta nya idéer i verket. De betalar med innovationskuponger från Enterprise Estonia. Många projekt är inriktade på energieffektivitet och miljövänliga initiativ, bland annat passivhus och kompostering.

Framgångsrik förpackning

Över tjugo förpackningsföretag i Tjeckien delar i dag sin kunskap och expertis genom Omnipack, en frivillig sammanslutning som bildades 2005 med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Samarbetet har gjort att nya produkter med större mervärde kunnat utvecklas och marknadsföras, vilket kommit både Tjeckien och hela Central- och Östeuropa till del.

Regionalt innovationsindex, 2006

Regionalt innovationsindex, 2006

- Låg grad av innovation
- Medelstor-låg grad av innovation
- Genomsnittlig grad av innovation
- Medelstor-hög grad av innovation
- Hög grad av innovation

Källa: GD Näringsliv, MERIT

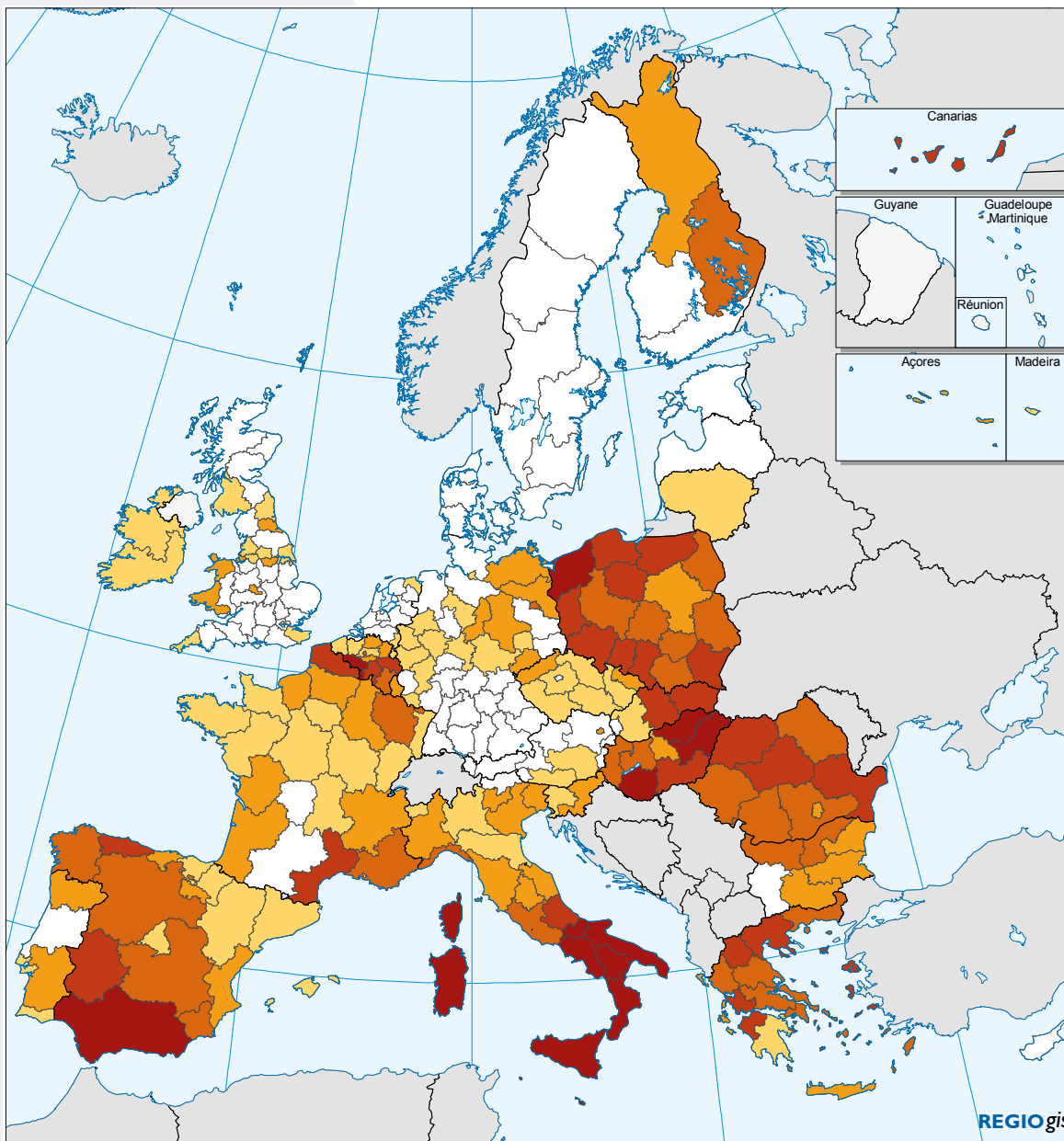
0 500 Km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Ökning av BNP vid höjning av sysselsättningsgraden till 75 %

Procentuell skillnad i BNP per capita, 2007

Möjlig ökning av BNP per capita vid höjning av sysselsättningsgraden till 75 % i åldrarna 20–64, 2007

Procentuell skillnad

EU27 = 6

Källa: Eurostat, GD Regionalpolitik

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Spår för höghastighetståg

Den högsta hastigheten på sträckor enligt tidtabellerna, 2010

km/h

- <= 50
- 51 - 80
- 81 - 120
- 121 - 160
- 161 - 200
- 201 - 320

Tåg avsedda för olika hastighet kan vara i bruk på samma sträcka. Det som visas är medelhastigheten för de snabbaste tågen. Sträckor som endast används för frakt visas inte.

Källa:
RRG GIS databas, tidtabeller från tågbolag

0 500 Km

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

Hållbar tillväxt

Redan innan kampen mot klimatförändringar blev en prioriterad fråga för EU var åtgärder för att förbättra företags energi-effektivitet och byggande av anläggningar runtom i Europa för produktion av förnybar energi en del av sammanhållningspolitiken. Under den nuvarande perioden har hälften av alla medlemsländer inkluderat indikatorer för minskning av utsläpp av växthusgaser i sina program. Österrike, Tyskland, Frankrike och Italien har redan rapporterat att de minskat utsläppen med motsvarande 27 000 kiloton.

Hållbar tillväxt handlar också om att förbättra förbindelser och att skapa alternativa, hållbara transportsätt. Under 2000–06 investerades genom sammanhållningspolitiken över 50 miljarder euro i transportsektorn. Detta ökar till 75 miljarder under 2007–13 eftersom de tolv nyaste medlemsländerna nu är med under hela perioden. Den största delen av resurserna tilldelades konvergensregioner.

I Grekland, Irland, Portugal och Spanien har storleken på motorvägsnätet ökat från 90 % av medeltalet inom EU-15 år 2000 till 111 % år 2006. Bidragen har spelat en viktig roll för att möjliggöra denna utveckling. Nästan 60 % av de existerande och nya motorvägarna i EU-12 samfinansierades av Sammanhållningsfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden. Ett flertal utvärderingar har visat att investeringar i stadstransporterna har bidragit till att minska föroreningar och trafikstockningar, två viktiga mål för hållbar tillväxt.

Järnvägsnätet har också förbättrats betydligt tack vare investeringar som delvis kommer från sammanhållningspolitiken, som bidragit med pengar till nybyggnad och reparation av 7 260 km järnväg under 2000–06. Vad gäller höghastighetståg samfinansierades 56 % av alla utbyggnader av spår fram till 2006, och i Spanien var all utbyggnad finansierad genom fonderna. Restiderna har kortats avsevärt. Sträckan Rom–Neapel tar nu 65 i stället för 114 minuter och resan från Madrid till Málaga i Andalusien tar 160 i stället för 240 minuter. Dessa investeringar har planerats som en del av integrerade åtgärder för att se till att de sammanfaller med andra planerade utvecklingsprojekt som uppbyggnad av teknikparker, förstärkning av infrastruktur för utbildning och försök att locka utländska direktinvesteringar.

Ekologiska korridorer i Polen

Ett hundratal projekt för grön infrastruktur genomförs nu i Polen av Koordinationscentret för miljöprojekt (CKPS). Europeiska regionala utvecklingsfonden samfinansierar. Bland annat bygger man djurpassager, tar bort vandringshinder för djur och anlägger gångleder för turister och för pedagogiska ändamål.

Med siktet inställt på Costa del Sol

Tack vare ett stort delvis EU-finansierat projekt har man i Spanien nu en dubbelspårig järnvägslinje för höghastighetståg mellan Córdoba och Málaga. Linjen, som är 155 km lång, togs i bruk i december 2007 och är ca 25 km kortare än den vanliga vägen.

Väte-nätverk för miljöbilar

Sju hybridbilar med bränsleceller pilottestades i ett antal städer i västra Danmark inom ramen för ett projekt som delvis finansierats av Europeiska regionala utvecklingsfonden. Bland de mer än 20 partner som deltog i projektet fanns tankstationer som fick sitt väte från ett lokalt energiföretag med en generator för elektrolysväte.

Höghastighetståg mellan Córdoba och Málaga.

Tillväxt för alla

Sammanhållningspolitiken har visat sig vara ett av de bästa sätten för EU att fullgöra sitt åtagande att verka för solidaritet och samtidigt främja tillväxt och välbefinnande i hela EU. Europeiska socialfonden (ESF) stödjer till exempel redan utbildning för nio miljoner EU-invånare varje år. Detta reflekterar en balans i EU:s ekonomiska politik och är ett praktiskt exempel på hur EU aktivt främjar integration vid sidan av tillväxt.

ESF ger stöd till små och medelstora företag vilket ökar deras konkurrenskraft. Under 2004–06 gav ESF bidrag till polska mikroföretag så de hade möjlighet att utbilda sina anställda. 41 % av de som fick bidraget hade aldrig genomgått utbildning tidigare. I Sachsen i Tyskland har hälften av de företag som får stöd från ESF under perioden 2007–13 inte tidigare utbildat sina anställda. ESF stödjer också forskning och teknisk utveckling och innovation. Under 2000–06 gav ESF stöd till nästan 70 000 forskaranställningar i Tyskland, Spanien, Finland, Frankrike, Sverige, Slovakien och Storbritannien. Mer än 40 000 personer fick en yrkesbehörighet och nära 60 000 fick jobb efter att ha deltagit i ett ESF-finansierat projekt.

Runt 28 miljoner personer deltog i aktiva arbetsmarknadsåtgärder för att bekämpa arbetslöshet, öka sysselsättningen och bibehålla anställbarheten under 2000–06. En tredjedel av de arbetslösa i EU deltog i projekt finansierade av ESF varje år.

ESF arbetar också hårt för jämställdhet genom att hjälpa kvinnor att få jobb, främja deras livslånga lärande, stödja deras deltagande inom vetenskap och teknik och hjälpa dem att starta företag. Under 2000–06 gick 4,5 miljarder euro till åtgärder för att bidra till jämställdhet och integrering av jämställdhetsperspektiv. I Tyskland satsades mest pengar, eller 25 % av EU:s totala utgifter för sådana åtgärder.

IT-utbildning öppnar dörrar för jordbrukare

Jordbrukare i Nordirland har fått utbildning för att bättre kunna utnyttja modern teknik i sitt dagliga administrativa arbete. Projektet finansieras genom Peace II-programmet. En klar majoritet av deltagarna i utbildningen säger att den hjälpt dem att utveckla bättre affärsmetoder.

Hjälp till Ungerns mest utsatta

Utvecklingen i ett trettiotal "mikroregioner" i Ungern har fått en extra skjuts framåt tack vare programmet för de minst utvecklade mikroregionerna (MUMR), med hjälp från det lokala samhället och EU-finansiering. Ca 250 projekt har påbörjats. Det handlar om att bygga eller renovera skolor och daghem, vårdcentraler och aktivitetscenter, busstationer, anläggningar för dricksvatten, avloppsvatten och förebyggande av översvämningar samt projekt inom turism och kultur.

Särskild vikt läggs vid att bekämpa arbetslösheten bland unga.

Hur kan sammanhållningspolitiken gagna Europa 2020-strategin?

Sammanhållningspolitiken har gynnat samtliga regioner genom att ge direkta och indirekta handelsfördelar och samtidigt stödja EU-omfattande prioriteter som miljöskydd, forskning och innovation, enligt den nyligen publicerade femte rapporten om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning. Mellan 2000 och 2006 ledde den bland annat till 1,4 miljoner nya jobb, modernisering av hundratals väg-, järnvägs- och lufttransportnät och en förbättrad hantering av dricksvatten och avloppsvatten för miljoner EU-inväånare.

ESF använder erfarenhet som sträcker sig över gränserna för att stödja sociala grupper och politiska frågor som annars skulle fått inget eller mycket litet stöd. Fonden lägger särskild tonvikt på innovativa lösningar för jobbskapande, utbildning och social integration.

Med EU:s sammanhållningspolitik ges därför ett gyllene tillfälle att uppnå målen i Europa 2020-strategin, genom att omsätta dem i konkreta utvecklingsprojekt på regional och lokal nivå. Även i fortsättningen kommer man att investera i modernisering och vara en katalysator för strukturell förändring i alla EU:s regioner. Ett stort antal regionala och lokala parter inom hela EU kommer att involveras.

Ett brett partnerskap och lokalt ansvarstagande för reformprioriteringar kommer att vara viktiga faktorer för strategins genomförande. Regionala och lokala parter kommer att spela en viktig roll på grund av sitt inflytande över utbildning, sysselsättning, transporter, forskning och utveckling och energi. Många av dessa områden ligger i fokus för Europa 2020.

LÄS MER

• Europa 2020

http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

• Expertnätverk analyserar sammanhållningspolitiken 2007–13: sammanfattning av policydokument om innovation:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado_en.htm

Österrike, Gemini house, både ett hem och ett solkraftverk.

JOHANNES HAHN

Ledamot av Europeiska kommissionen med ansvar för regionalpolitik

Panorama har talat med kommissionsledamot Johannes Hahn om hans syn på sammanhållningspolitikens framgångar så här långt och om de närmaste årens mål och utmaningar, bland annat reformer för att uppnå Europa 2020-målen.

Vad är innehållet i den femte sammanhållningsrapporten?

Vi kan först av allt konstatera att konvergenstrenden bland EU:s regioner fortsätter. Det har lett till att skillnaderna mellan regioner har minskat stort vad gäller BNP per capita. Men vi ser också att mer utvecklade regioner är mer konkurrenskraftiga, så där finns mer innovation, bättre utbildad arbetskraft, högre sysselsättning, bättre infrastruktur och bättre förvaltning.

Rapporten visar också på skillnader i miljömässig hållbarhet i de olika regionerna. Till exempel är vissa regioner väldigt känsliga för klimatförändringar, andra har bra förutsättningar för att producera mer förnybar energi, och många städer har problem med dålig luftkvalitet.

Enligt rapporten behövs bättre koordinering av EU-politiken, den nationella politiken och sammanhållningspolitiken för att kunna hjälpa regioner att ta vara på sin potential och dra nytta av sina tillgångar. Resultat från utvärderingar tas upp, och de visar att sammanhållningspolitiken har bidragit stort till ekonomisk, social och territoriell sammanhållning i de regioner som mottagit finansiering.

I denna femte rapport presenterar kommissionen också några av sina huvudtankar för reformen av sammanhållningspolitiken. De har fötts ur långa diskussioner som började med den fjärde sammanhållningsrapporten 2007. I den femte rapporten sammanfattas de stora dragen i den framtida politiken: politikens målsättning och utformning, hur den kan bli mer effektiv och få större genomslag så att vi får ett större europeiskt mervärde, hur politikens styrning och olika parter inblandning kan stärkas och hur genomförandet kan effektiviseras och förenklas.

Hur kan regionerna och särskilt sammanhållningspolitiken hjälpa oss att nå Europa 2020-målen?

I den femte sammanhållningsrapporten ser vi bevis för att ett integrerat tillvägagångssätt för investeringar behövs för att vi ska kunna uppfylla Europa 2020-målen. Vi måste hitta rätt balans mellan olika sorters investering. Det innebär att vi måste ta hänsyn till regionernas inbördes skillnader, speciellt deras olika geografiska utmaningar och möjligheter, för att undvika att en ojämn regional utveckling förhindrar tillväxtpotentialen.

Vilka huvudreformer föreslås för sammanhållningspolitiken efter 2013?

Sammanhållningspolitiken måste först och främst samordnas med Europa 2020-strategins prioriteter, dvs. smart, hållbar tillväxt för alla. Vi måste också se till att medlemsländer och regioner lägger sina egna och EU:s resurser på några få prioriterade områden, vilka kan variera beroende på regioners speciella behov. Dessutom måste vi införa starkare incitament och villkor, speciellt inom de områden där sammanhållningspolitiken investerar, som transport och miljöinfrastruktur, utbildning, forskning och utveckling samt innovation. Detta skulle göra sammanhållningspolitiken mer effektiv.

Vi bör också inrikta oss på ett mer resultatorienterat system för att genomföra åtgärder, med högre krav på uppvisad prestation. Vi måste uppmuntra användningen av nya finansiella instrument, och gå från traditionell finansiering med bidrag till nya sätt att kombinera bidrag och lån. Genom denna sorts finansiella instrument distribueras 10 miljarder euro under 2007–13. Vi måste förbättra användningen av nuvarande instrument och utvidga deras räckvidd till andra områden. Slutligen måste vi också effektivisera och förenkla processen för genomförande av åtgärder så att politiken blir både mer ansvarstagande och mer öppen.

Vilken roll spelar territoriell sammanhållning?

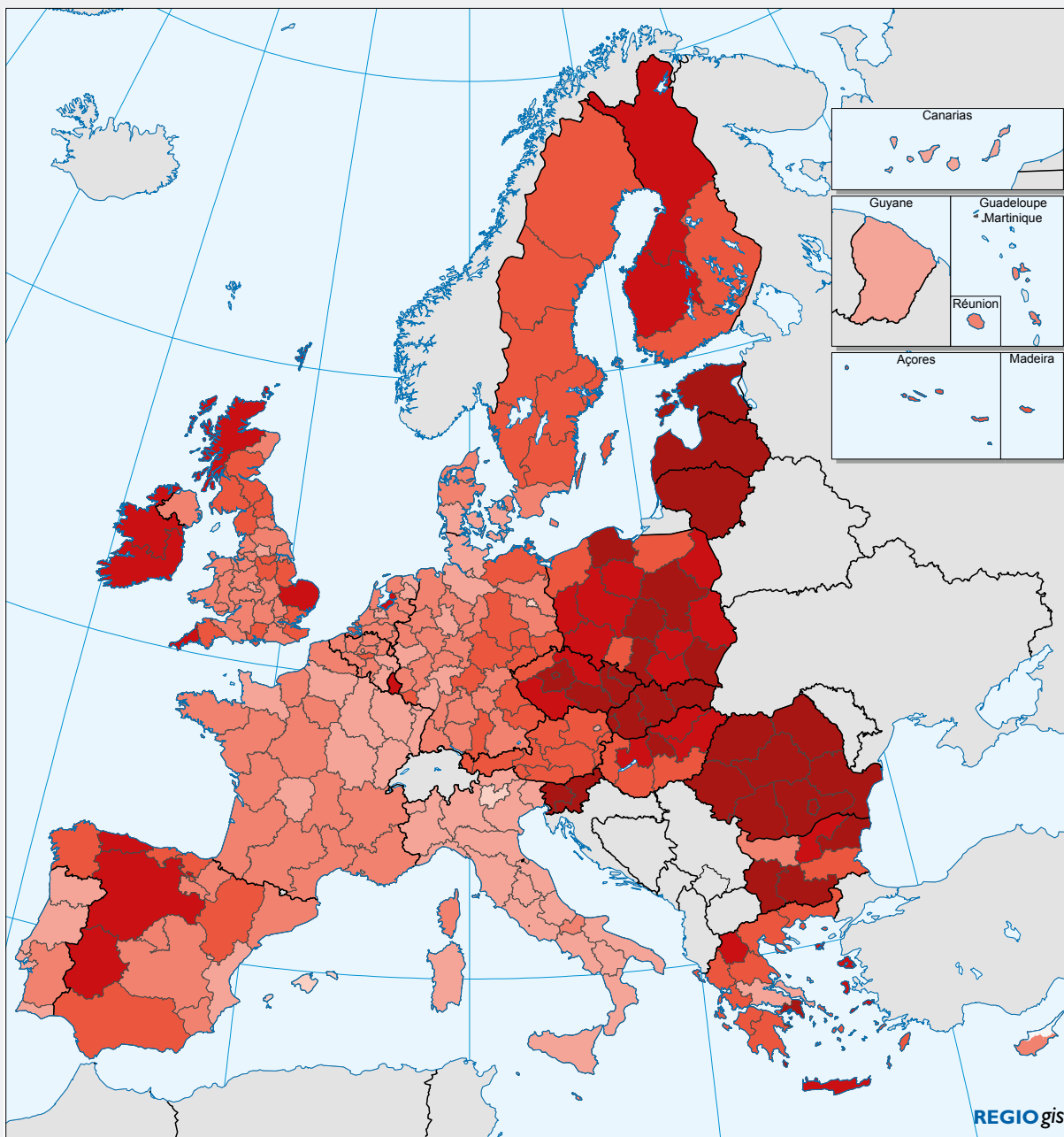
Med antagandet av Lissabonfördraget har territoriell sammanhållning lagts till de två tidigare målen ekonomisk och social sammanhållning. Detta har alltid varit en del av EU:s sammanhållningspolitik men det är viktigt att stärka denna aspekt ytterligare i perioden efter 2013. Den territoriella sammanhållningen är mycket viktig för stadsområden men också för landsbygden. Sammanhållningspolitiken kan spela en central roll för att förbättra situationen i regioner som sträcker sig över nationsgränser och för större transnationella områden, och även i regioner som upplever nackdelar på grund av isolering (som öar eller områden i utkanten av EU och allra längst i norr), liten befolkning eller att de ligger i bergsområden. Till exempel kan man göra dessa regioner mer lättillgängliga, stödja deras ekonomier och verka för ekonomisk diversifiering.

När bestäms hur stora medel varje region tilldelas efter 2013?

Den femte sammanhållningsrapporten innehåller generella riktlinjer för hur den framtida politiken kommer att se ut. Men förslagen till finansiering, som kommer att åtfölja förslagen till lagstiftning om regelverket efter 2013, antas troligen under den senare halvan av 2011.

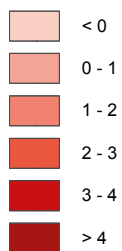

En ny väg byggs över gränsen mellan Grekland och Bulgarien, Drama, Grekland.

Ökning av BNP per capita i reala termer, 2000–2007

Årlig procentuell förändring i medeltal

EU-27 = 1,8
Källor: Eurostat, GD Regionalpolitik

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

SAMMANHÅLLNINGSPOLITIKEN ÄR TILL FÖR ALLA REGIONER

Stöd till alla EU:s regioner är viktigt för den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen och kommer därför även i fortsättningen att vara en viktig del av sammanhållningspolitiken. Den största delen av stödet går till att hjälpa fattigare regioner, men mer utvecklade regioner får också viktigt stöd för att uppnå sin fulla potential.

Sammanhållningspolitiken finns till för alla regioner eftersom utveckling är möjlig överallt. Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har visat att det inte bara finns en väg till utveckling. Det är helt fel att anta att förutsättningar för tillväxt bara finns i EU:s väl utvecklade regioner. Kartan visar att ekonomiska resultat varierar stort mellan olika regioner. Det har bevisats att alla sorters regioner kan prestera väl oberoende av om de är rika eller fattiga, stad eller landsbygd, centralt belägna eller perifera, eller specialiserade på tillverkning eller tjänster.

Optimalt utnyttjande av resurser villkor för tillväxt

I vissa landsbygdregioner har tillväxttakten varit högre än i stadsregionerna, särskilt i Västeuropa. Det är regioner som har hittat sätt att göra det mesta av sina tillgångar och ekonomiska möjligheter. Landsbygdregioner som ligger nära städer kan till exempel dra nytta av sitt läge. Många industrigrenar, till exempel varulager och storskalig tillverkningsindustri, kan flytta verksamheten till närliggande landsbygdsområden för den lägre markkostnaden och tillgången till arbetskraft.

Omvänt kan dåliga resultat också vara ett problem i alla typer av regioner. Många städer och mer utvecklade regioner har upplevt hur deras tillväxt hindrats på olika sätt. Vissa dras med miljöproblem och alltför snabb utvidgning av stadsbebyggelsen, vilket resulterar i trafikproblem och höga levnadskostnader. På andra håll kan inte de resurser som finns mobiliseras på grund av hög arbetslöshet, låga utbildningsnivåer eller låg arbetsproduktivitet.

Förmågan att utnyttja lokala resurser är den avgörande faktorn för hur framgångsrik en region blir vad gäller tillväxt och utveckling. Därför är det viktigt med en politik som strävar efter att ta tillvara alla regioners tillväxtpotential.

Ett platsbaserat synsätt: utveckling genom integration

För att uppnå en stark regional utveckling behövs en tydligt samordnad politik. Till exempel bör förbättringar av infrastrukturen för transport kombineras med ett förbättrat företagsklimat för att maximera effekten av båda åtgärderna. Projekt för att främja innovation blir mer effektiva om man samtidigt satsar på utbildning. Här kan sammanhållningspolitiken göra skillnad genom att förena och koordinera olika åtgärder. Det är viktigt för alla regioner i EU, oavsett utvecklingsnivå.

Ett integrerat tillvägagångssätt gör också att EU:s regioner kan bidra till införlivandet av de övergripande politiska prioriteringarna. Sammanhållningspolitiken har till exempel underlättat för regioner att nå upp till EU-standard inom transport, innovation, informationsområdet och energi. De har också kunnat förbättra sitt miljöskydd och sin medverkan i Lissabonagendan.

Och i framtiden?

Den samordnande rollen kommer att stärkas inom ramen för Europa 2020-strategin: genom sammanhållningspolitiken kommer integrerade övergripande åtgärder anpassade till specifika regionala behov att kunna finansieras. När det gäller till exempel innovation kan initiativ inriktade på företag som ligger i framkant kompletteras med investeringar i humankapital, infrastruktur, finans och nätverkande, vilka alla är viktiga faktorer för att driva på innovation. Man kommer att investera i snabbt Internet, smarta transporter och infrastruktur för energi, energieffektivitet och förnybar energi för att skapa en konkurrenskraftig, uppkopplad och grön ekonomi.

För att uppnå Europa 2020-målen krävs det att alla regioner gör sitt för att främja smart, hållbar tillväxt för alla. Från första början har sammanhållningspolitiken gjort det möjligt för alla regioner att bidra till och dra fördel av europeisk integration och så kommer det att förbli.

ATT VERKA FÖR EKONOMISK BALANS

Sammanhållningspolitiken är EU:s viktigaste verktyg för att utjämna skillnader mellan regioner och jobba för harmonisk utveckling. 40 % av EU:s budget går till att skapa bättre ekonomisk balans. Smarta och hållbara investeringar som kommer alla till del inom tillväxtfrämjande områden som infrastruktur, forskning, utbildning, energi och kommunikationer är det bästa sättet att ge mindre utvecklade regioner i EU bättre utsikter till välbefinnande.

40 % av EU:s budget går till sammanhållning. Avsikten är att öka välbefinnandet i EU:s regioner, särskilt de som halkat efter. Det går över 80 % av sammanhållningsbudgeten.

Att ta vara på möjligheter ...

I dagens samhälle med global konkurrens finns gynnsamma tillfällen för den som anpassar sig. Länder med snabb tillväxt har ökat sin del av den globala handeln med varor och tjänster och skapat nya marknader. Sammanhållningspolitiken stödjer regioner så att de kan gripa chansen till tillväxt och ser till att alla bidrag går till smart, hållbar tillväxt för alla, helt enligt prioriteringarna i Europa 2020-strategin.

Med en budget på nära 350 miljarder euro för perioden 2007–13, kan sammanhållningspolitiken investera stort i projekt som överensstämmer med strategin och öka dessa regioners konkurrenskraft på den globala marknaden.

... genom att investera i viktiga projekt som ökar kompetens och konkurrenskraft ...

Sammanhållningspolitiken går ut på att göra alla regioner mer dynamiska och konkurrenskraftiga. Mindre utvecklade regioner får till exempel stöd för att bygga motorvägar, järnvägar och flygplatser och för att öka tillgången till ny teknik, bredband och den digitala marknaden samt förbättra företagens möjligheter till innovation. I politiken ingår också att stödja utbildning för alla åldersgrupper, så att människor lättare kan hitta jobb. Att hjälpa nystartade företag och bidra till innovation är andra prioriterade områden.

... samtidigt som vi skapar grön tillväxt som kommer alla till del ...

Ekonomisk tillväxt måste dock vara hållbar. Insikten att våra naturtillgångar måste skyddas är central för alla åtgärder. Hantering av städernas avloppsvatten, insatser för ökad energieffektivitet, förnybar energi och omställning för att kunna bemöta klimatförändringar är viktiga delar i all utveckling.

Den europeiska sociala modellen bygger på tanken att ekonomisk tillväxt ska komma alla till del. Därför är det också en prioritet att bekämpa fattigdom och öka möjligheterna till jobb för de personer som riskerar att hamna i socialt utanförskap.

Estland – Tartus center för yrkesförberedande utbildning. Här använder eleverna sina färdigheter för att hjälpa till med centrets underhåll.

... hjälper oss att bygga ett Europa i harmoni

I de flesta mindre utvecklade regioner har man upplevt stora förbättringar av konkurrenskraft och välbefinnande. I Polen, den största mottagaren av medel under perioden 2007–13, ökade BNP per capita från 51 % år 2004 till 61 % av EU-genomsnittet 2009. Under samma period föll arbetslösheten dramatiskt från 19 % till under 9 %. Liknande positiva trender kan ses i andra medlemsländer, bland annat Slovakien.

Regioner där utvecklingen släpar efter tilldelas mer än 80 % av budgetmedlen, vilket ofta motsvarar upp till 35 eller 40 % av alla offentliga investeringar i dessa områden.

Den nuvarande krisen har stört arbetet för att komma ikapp andra regioner och orsakat sociala påfrestningar, men sammanhållningspolitiken hjälper till att mildra krisens inverkan där den slagit hårdast. Detta åstadkommer man bland annat genom att garantera säker finansiering inom områden som är nödvändiga för utveckling och välbefinnande, och genom bidrag som underlättar återhämtandet.

Resultaten är mer blandade i några av de mindre utvecklade regionerna i relativt välmående medlemsländer. Men trots det har produktivitet och sysselsättning förbättrats avsevärt till exempel i en del regioner i norra och västra Spanien och i östra Tyskland. Sammanhållningspolitiken har alltså en fortsatt viktig roll för att stimulera ekonomin runtom i EU.

Stöd till små och medelstora företag: bananplantage, La Réunion, Frankrike.

EN POLITIK SOM NÄRMAR SIG INVÅNARNA

Sammanhållningspolitiken är mycket mer än bara finansiering av tillväxt och jobb. Mervärdet är större än så när lokala och regionala representanter involveras i politikens utformning och tillämpning. Genom denna struktur med flera nivåer sprids kunskap och politiken blir mer effektiv.

Hur förvaltningen ser ut är därför av stor vikt för sammanhållningspolitiken. Genom en stark förvaltning, där alla parter deltar, kan åtgärder anpassas till den praktiska verkligheten och stärka engagemanget hos de inblandade. Detta är framtiden för sammanhållningspolitiken.

Förbättringar inom två huvudområden kommer att omforma landskapet: territoriell sammanhållning och partnerskap.

Territoriell sammanhållning – vad är det?

Det kan låta som ett ganska abstrakt koncept, men i själva verket är det bara ett sätt att låta sammanhållningspolitiken komma närmare invånarna och deras vardag. Territoriell sammanhållning innebär helt enkelt hållbar utveckling för din stad och din region. Det handlar om att öppna dörrar för företag och människor för att hjälpa dem att göra det mesta av sina lokala möjligheter.

För att detta ska bli verklighet måste vi ta itu med skillnaderna mellan olika områden, gynna regioners speciella tillgångar genom integrerade platsbaserade strategier, stimulera utvecklingen på lokal nivå och fördjupa samordningen mellan EU-politik, nationell politik och regional politik. Den genomgående idén är också att öka den territoriella integrationen och uppmuntra till samarbete mellan olika regioner.

I den planerade reformen av sammanhållningspolitiken bör tonvikten ligga på fyra huvudområden: städernas roll, funktionell geografi, områden med speciella geografiska eller demografiska problem och makroregionala strategier. Vart och ett av områdena är viktigt.

För det första behöver sammanhållningspolitiken efter 2013 en mer ambitiös stadsagenda. Stadsmyndigheternas roll när det gäller att utforma och genomföra utvecklingsstrategier bör bli större, liksom deras roll när det gäller att tydligare avsätta medel för stadsfrågor.

För det andra behövs större flexibilitet i utformningen av programmen. Vi måste använda ett funktionellt tillvägagångssätt för att kunna identifiera problem som hamnar utanför strukturerna för Nuts 1 och Nuts 2.

För det tredje bör makroregionala strategier utformas för att komplettera den flexibla och funktionella metoden för territoriell sammanhållning. Dessa strategier ska tillhandahålla brett upplagda integrerade instrument för att utvidga samarbetet över nationsgränser. Strategierna skulle kunna vara behovsbaserade i de fall där det tillför ett stort mervärde. Det framtida samarbetet skulle i detta avseende även i fortsättningen kunna erbjuda en ram för att samordna politik och olika program på makroregionell nivå.

Slutligen behöver nästa generations program anpassas för regioner med speciella geografiska eller demografiska problem, för att på bästa sätt utnyttja dessa regioners potential utan att blanda in onödigt många program eller instrument.

Partnerskap gör oss starka

Vid sidan av den territoriella sammanhållningen är partnerskap en annan bra metod för effektiv och öppen förvaltning. Det innebär ett nära samarbete mellan kommissionen och nationella, regionala och lokala myndigheter, såväl som mellan arbetsmarknad och näringsliv i olika stadier av politikens tillämpning. Det är nödvändigt för att EU:s prioriteter ska förmedlas och uppnås, och för att öka engagemanget på lokal nivå.

Både partnerskap och lokalt engagemang blir än betydelsefullare med tanke på Europa 2020-strategin och det vi lärt från Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning. Sammanhållningspolitikens kombination av en integrerad modell för investeringar, lokalt ansvarstagande och progressiva partnerskap kan göra den till en viktig faktor för Europa 2020-strategins framgång, genom att stärka samarbetet med lokala och regionala parter.

Partnerskapsprincipens tillämpning behöver dock förbättras. Samarbete med lokala och regionala parter, arbetsmarknadens parter och det civila samhället bör uppmuntras både i den politiska dialogen och i politikens tillämpning. Ett sätt att göra detta är att stärka lokala utvecklingsmetoder inom social innovation eller regenerering av eftersatta områden.

Kort sagt, i den femte sammanhållningsrapporten rekommenderas en förstärkning av de centrala frågorna och att fokus läggs på mervärdet, dvs. partnerskap och en territoriell platsbaserad modell.

” Det vi behöver är inte en politik som försöker att tvinga in alla i samma form utan vi måste fortsatt fokusera på mångfald. Vi måste kunna erbjuda skräddarsydda lösningar för varje region, med synbara och konkreta resultat för invånarna. Detta kommer att vara en grundläggande del i vår nya 2020-strategi. ”

Johannes Hahn,
kommissionsledamot med
ansvar för regionalpolitik

HUR MÄTER MAN FRAMSTEG?

Ekonomisk utveckling och tillväxt mäts vanligen utifrån bruttonationalprodukten (BNP) eller BNP per capita. Med BNP kan man göra jämförelser mellan länder och regioner och det är ett relativt bra instrument för att mäta ekonomisk utveckling, men därmed inte sagt att det är ett bra sätt att mäta välbefinnande.

Under det senaste århundradet växte ekonomierna snabbt i många delar av EU, speciellt inom EU-15. Regioner i medlemsländerna som gick med efter 2004 var på frammarsch före finanskrisen och höll snabbt på att komma ikapp resten av EU. Trots detta visar den femte sammanhållningsrapporten att det fortfarande finns stora skillnader mellan EU:s regioner.

BNP kontra inkomst

BNP är inte alltid en bra indikation på hushållens inkomster, eftersom en ökning av BNP sällan är jämnt spridd över befolkningen eller regionerna i ett land. När BNP per capita ökar men bara kommer en liten grupp i befolkningen till del, eller när en stor del av tillgångarna flyttas till en annan region eller ett annat land, kommer de flesta hushåll i den regionen inte att få en höjd inkomst.

Men det som verkligen spelar roll för invånarnas välbefinnande är inte hur mycket varor och tjänster som produceras, utan deras egen disponibla inkomst. BNP är inget bra mått på detta, eftersom det skiljer vilka tjänster, t.ex. utbildning, ett land erbjuder gratis och detta påverkar människors möjlighet att konsumera. BNP kan heller inte mäta värdet på varor och tjänster som framställs eller utförs i hemmen, som matlagning, städning och barnpassning, vilka också spelar roll för levnadsstandarden.

Det står klart att inkomsten inte är den enda avgörande faktorn för livskvaliteten. Den femte sammanhållningsrapporten visar att välbefinnande och tillfredsställelse med tillvaron i de mindre utvecklade regionerna är nära knutet till ökande hushållsinkomster. Men i de mer utvecklade delarna av unionen är detta samband mycket svagare eller till och med obefintligt. Efterhand som regioner blir rikare börjar invånarna alltså att värdera andra aspekter av välbefinnande mer, till exempel hur nöjd man är med sitt jobb, medan det i mindre utvecklade regioner är viktigare hur mycket man tjänar.

BNP kontra livskvalitet

BNP speglar inte förbättringar i kvaliteten på varor och tjänster. Men i själva verket kan stora framsteg göras på kort tid inom områden som IT, sjukvård och utbildning, vilket har direkt påverkan på livskvaliteten.

Det senaste århundradets snabba ekonomiska utveckling förde med sig nackdelar som föroreningar, ozonproblem, global uppvärmning och andra negativa miljöeffekter. Allt detta påverkar vår hälsa och orsakar höga kostnader som inte reflekteras av BNP.

Nadacia Inforoma – ett dagis i Presov som drivs av romer.

En vacker, säker och ren natur, goda grannrelationer, rent vatten i kranen och ömsesidigt förtroende är alla saker som bidrar stort till livskvaliteten. Men eftersom de inte är till salu syns de inte i mätningar av BNP.

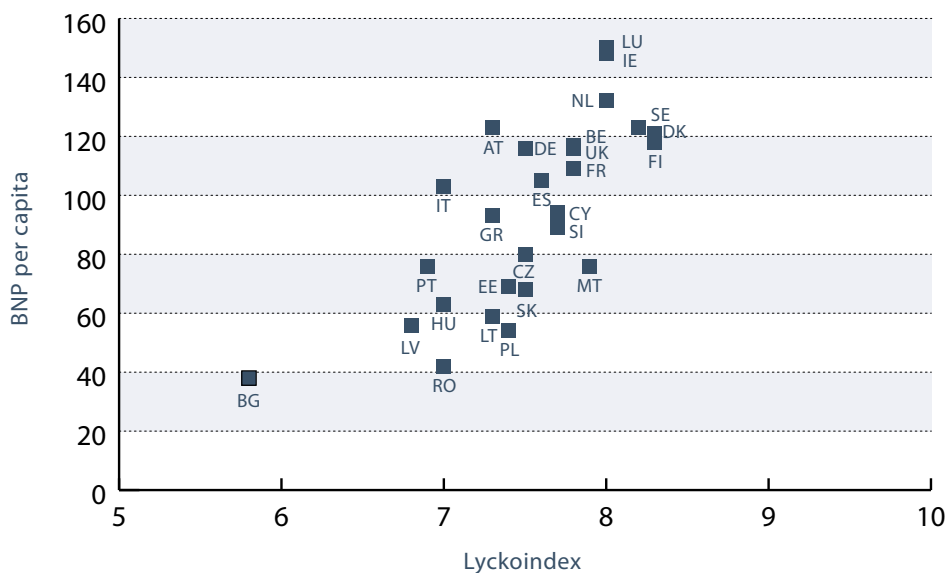
På grund av detta har mätningen av framsteg i den femte sammanhållningsrapporten utvecklats bortom BNP, vilket rekommenderades av Stiglitz, Sen och Fitoussi i deras rapport 2009 om hur man bör mäta framsteg. Nu räknas både objektiva mått på välbefinnande, som förväntad livslängd, och subjektiva mått, som upplevd hälsa och lycka.

BNP kontra lycka

Att vara rik är inte synonymt med att vara lycklig. Under 2007 var de nordiska länderna de tre högst placerade av EU:s medlemmar på ett index över lycka. De tre lägst placerade var Bulgarien, Lettland och Portugal. Men dra inga förhastade slutsatser.

Malta är ett extremt exempel. De ligger bara på 18:e plats på listan över BNP per capita men är nummer sju på index över lycka, medan Österrike har fjärde högsta BNP per capita men ligger på 19:e plats för lycka. Som illustrationen visar spelar ökningarna i BNP per capita en stor roll för lycka i mindre utvecklade länder, men allt eftersom BNP per capita ökar blir sambandet med lycka svagare.

Samband mellan lycka och BNP per capita, 2007

STARKA BEVIS PÅ POSITIVA RESULTAT

Sammanhållningspolitiken har gjort stor skillnad, inte bara för ekonomin i regioner som halkat efter, men också när det gäller social och miljömässig hållbarhet. Många mål har redan uppnåtts. Nu är utmaningen att anpassa sig till nuvarande situation och att fokusera ännu mer på resultat.

Anpassning till dagens situation

Sammanhållningspolitikens investeringar i motorvägar och andra vägar inom EU-15 har lett till att vägnätet nästan är komplett. Investeringar i dessa länder bör nu inriktas på mer miljövänliga transporter (särskilt tåg och kollektivtrafik).

Det finns tecken på andra positiva steg mot mer hållbara program. Hälften av medlemsländerna har inkluderat indikatorer och målvärden för minskning av växthusgasutsläpp i sina sammanhållningsprogram för 2007–13.

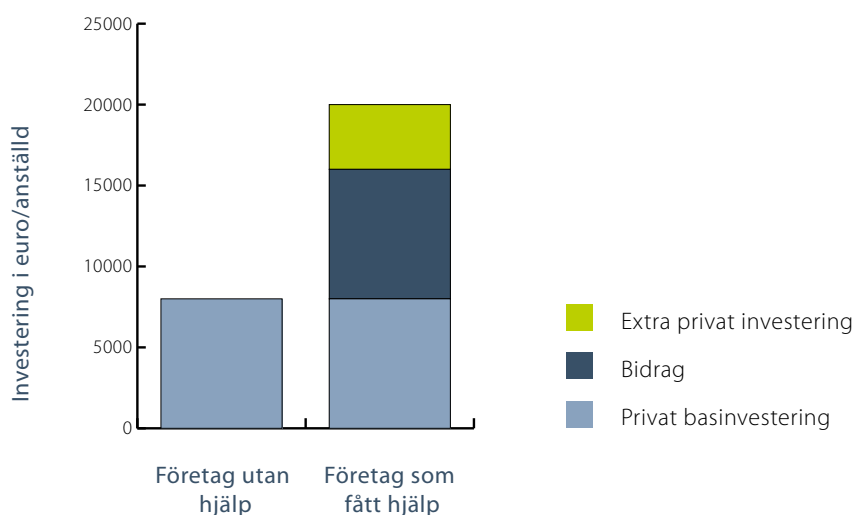
Investeringsbidrag är ett användbart verktyg men det har mest använts för företagande och forskning och teknisk utveckling. Trenden vi ser med mer balanserade "portföljer" (bland annat finansieringslösningar som lån/riskkapital och icke-finansiella instrument som mentorskap och rådgivning) är välkommen och bör uppmuntras.

Större fokus på resultat

En viktig lärdom från utvärderingar är att de som utformar programmen ofta koncentrerat sig mer på att spendera pengarna än på att kartlägga de praktiska resultaten. Medan det förra naturligtvis är ett villkor för att uppnå resultat, är det senare det som betyder något i slutändan.

Sammanhållningspolitiken måste därför sätta mer fokus på vad som presteras. Fler av programmen bör fastställa exakt vad de vill uppnå och följa projektets utveckling. Det behövs mer konsekvensbedömning med hjälp av jämförelse- och kontrollgrupper, lönsamhetsanalyser, ingående enkäter bland bidragsmottagarna samt djupanalyser.

Resultat av investeringsbidrag i östra Tyskland – ett tydligt exempel på hävstångseffekten

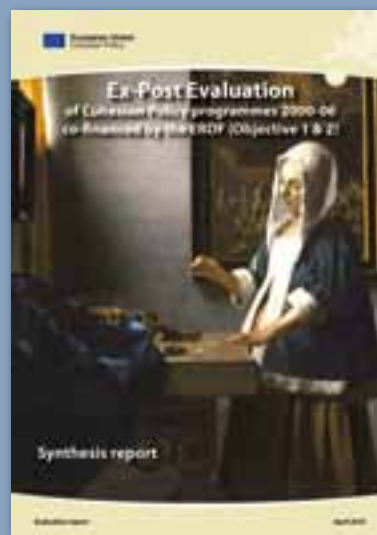

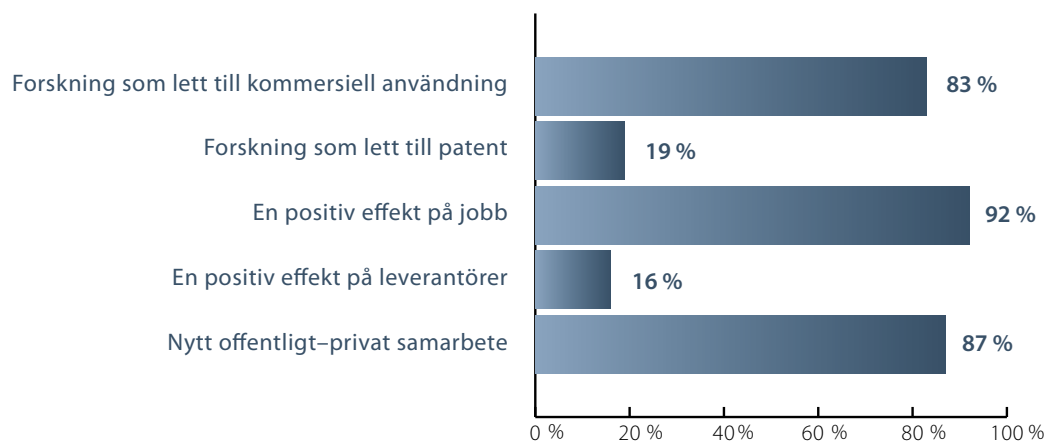
Sammanhållningspolitikens största framgångar 2000–06:

- Högre tillväxt. BNP i mål 1-regionerna beräknades vara 10 % högre 2006 än den skulle ha varit utan sammanhållningspolitiken. En del av detta får länder som gett pengar tillbaka i form av mer export.
- Ca en miljon nya jobb skapades inom företag. 230 000 små och medelstora företag fick finansiellt stöd (mest bidrag men även lån och riskkapital), och ytterligare 1 100 000 företag fick icke-finansiellt stöd (mest rådgivning och mentorskap men också hjälp till nätverkande och företagsinfrastruktur).
- Utbildning av 10 miljoner personer per år, däribland 5,3 miljoner kvinnor, 3,3 miljoner ungdomar, 1,6 miljoner av de mest utsatta, 1 miljon långtidsarbetslösa och 5 miljoner lågkvalificerade.
- Medfinansiering av ca 4 700 km motorväg och 1 200 km järnväg för höghastighetståg. Genom fonderna finansierades också upprustning av ca 7 300 km vanlig järnväg och olika transportsystem i städerna.
- 23 miljoner personer fick tillgång till avlopp och system för avloppsvattenrening, och 20 miljoner personer fick tillgång till moderna dricksvattensystem.
- Över 80 % av programmen för stadsförnyelse under Urban-initiativet involverade många parter, inklusive lokalinvärnare. Utvärderingar visade att detta var en av huvudorsakerna till att projektet blev så lyckat.
- Interreg-initiativet fortsatte att koppla samman gränsregioner med nära 12 000 nätverk och 63 000 samarbetsavtal.

Livscykelanalys av FoTU-bidrag till SMF, Italien

Andel projekt som resulterade i ...

PREBEN GREGERSEN

Preben Gregersen är chef för den danska förvaltningsmyndigheten för strukturfonder och medlem i den högnivågrupp som reflekterar över framtidens sammanhållningspolitik. Han är också ordförande för den danska övervakningskommittén för strukturfonderna.

I den femte sammanhållningsrapporten sägs det att sammanhållningspolitiken och Europa 2020-strategin bör samordnas bättre. I vilken utsträckning kan villkor, incitament och resultatbaserad förvaltning bidra till att göra sammanhållningspolitiken mer effektiv och sammankopplad med Europa 2020?

Enligt min erfarenhet är det av största vikt att resurser villkoras och koncentreras på ett effektivt sätt. Sammanhållningspolitiken och Europa 2020-strategin måste vara tydligt samordnade, tydligare än den nuvarande samordningen med Lissabonagendan. Målet är tillväxt: smart och hållbar tillväxt för alla. Vår infallsvinkel bör vara platsbaserad och vi måste mobilisera nationell, regional och lokal tillväxtpotential.

Det svåra är att leverera resultat och att hålla sig till de strategiska val som är en del av processen för platsbaserad tillväxt. När det gäller fokuseringen på färre teman, har vi sett att vår strategiska planering på senare tid fungerat väl. Överlag måste vi också bli bättre på att samla in fakta och mäta resultat från de olika åtgärderna. Där finns mycket att göra. Vi måste bland annat skapa en struktur som ser till att programmen byggs med ett begränsat antal mål i sikte (snarare än tvärtom), ta fram indikatorer (av vilka vissa kanske måste göras obligatoriska) samt utforma bättre kriterier för förhandsbedömning, löpande utvärdering och utvärdering i efterhand av program. När det gäller villkor och incitament välkomnar jag en ingående debatt om olika sorters instrument men jag föredrar finansieringsinstrument framför icke-finansiella instrument. Men för den sakens skull utesluter jag inte att den senare sorten kan föra något gott med sig.

I rapporten sägs det att det inte går att använda samma metoder överallt eftersom regionerna har "mycket olika särdrag, möjligheter och behov". Samtidigt sägs att "framtida program ska fokusera på ett fåtal prioriterade områden nära sammankopplade med Europa 2020-strategin". Går det att förena dessa två synsätt?

Så som jag uppfattar den femte sammanhållningsrapporten, ger den tillräckligt med stoff att fundera över för att en fokusering på några få Europa 2020-prioriteter ska kunna förenas med utformandet av platsbaserade åtgärder för tillväxt. Detta är också förenligt med åtgärder som tar hänsyn till regioners olika ekonomiska och sociala ståndpunkter och möjligheter. Men för att vara uppriktig, så har jag svårare att tänka mig att man skulle ta hänsyn till rena geografiska skillnader. Enligt mig innebär tillägget av territoriell sammanhållning till politiken att man måste ta itu med saker som funktionell geografi, makroregionala strategier, sambandet mellan växande städer och landsbygd, nationsgränser osv.

Vilken faktor anser du är den viktigaste för att sammanhållningspolitiken ska fungera?

Så här avslutningsvis vill jag understryka att det finns ett reellt behov av reflektion när det gäller proportionalitetsprincipen i det kommande regelverket, mer än att bara försöka minska den administrativa bördan. För varje program måste man ta hänsyn till risker, storlek och fördelar.

Mina kommentarer är dock inte på något sätt bindande för Danmarks synpunkter på den femte sammanhållningsrapporten och det fortsatta arbetet. Danmark delar uppfattningen att det är nödvändigt att sträva efter ekonomisk och social sammanhållning med hjälp av strukturfonderna och även att bidra med riktade insatser för att uppnå Europa 2020-målen.

I det här numret av Panorama intervjuar vi chefen för en förvaltningsmyndighet och en framstående akademiker om vad den femte sammanhållningsrapporten betyder för dem.

PHILIP MCCANN

Philip McCann är professor i ekonomisk geografi på universitetet i Groningen i Nederländerna. Han är särskild rådgivare till Johannes Hahn, kommissionsledamot med ansvar för regionalpolitik.

I den femte sammanhållningsrapporten sägs det att sammanhållningspolitiken och Europa 2020-strategin bör samordnas bättre. I vilken utsträckning kan villkor, incitament och resultatbaserad förvaltning bidra till att göra sammanhållningspolitiken mer effektiv och sammankopplad med Europa 2020?

Sammanhållningspolitiken är mycket viktig för Europa 2020-strategins framgång eftersom den är en perfekt plattform för en integrerad strategi för ekonomisk utveckling. Men för att denna politik ska lyckas driva Europa 2020 framåt måste vi ha ett system baserat på villkor. Detta skulle tillåta oss att sluta tydliga och bindande överenskommelser om våra politiska mål, garantera att incitamenten för alla parter är väl samordnade, gynna en riktig förvaltning på flera nivåer och institutionella reformer där sådana är nödvändiga, garantera att politiken baseras på kunskap om lokala förhållanden samt stärka lokalt ägande. Det skulle också leda till en optimal utformning av politiken, anpassad till lokala behov när det gäller ekonomisk utveckling.

I rapporten sägs det att det inte går att använda samma metoder överallt eftersom regionerna har "mycket olika särdrag, möjligheter och behov". Samtidigt sägs att "framtida program ska fokusera på ett fåtal prioriterade områden nära sammankopplade med Europa 2020-strategin". Går det att förena dessa två synsätt?

Europa 2020-strategin tar upp de huvudfrågor som EU måste jobba med, och sammanhållningspolitiken kommer att ha en mycket viktig roll för att driva strategin framåt genom att kombinera flexibilitet med fokusering. En platsbaserad sammanhållningspolitik är flexibel nog för att se till de olika behov för ekonomisk utveckling som finns i olika regioner.

Detta är av stor vikt, eftersom de lokala utmaningar som olika regioner står inför varierar avsevärt. Ett platsbaserat tillvägagångssätt gör att sammanhållningspolitiken kan anpassas till lokala behov. På samma gång tillåter en fokusering på Europa 2020-målen oss inte bara att maximera sammanhållningspolitikens effekt i alla regioner, utan också att utveckla politiken så att den stämmer överens med EU:s övergripande mål.

Det har talats mycket om vikten av resultatindikatorer. Hur hänger dessa ihop med Europa 2020-strategin och slutsatserna i den femte sammanhållningsrapporten?

De tre grundidéerna i Europa 2020, dvs. smart tillväxt, hållbar tillväxt och tillväxt för alla, ska ses som en helhet som speglar en integrerad och holistisk territoriell syn på EU:s ekonomiska utveckling. Regionerna måste själva fastställa vilken kombination av de fem målen i Europa 2020 som bäst representerar de utmaningar de står inför. Målen är förbättrade villkor för innovation, forskning och utveckling, höjd utbildningsnivå, arbete på området klimatförändringar och energi, lägre arbetslöshet samt bättre social integration, i huvudsak genom minskad fattigdom. För att alla parter ska kunna bedöma projektens och de operativa programmens fortskridande, effekt och framgång måste tydliga och mätbara resultatindikatorer tas fram.

Energiakademin på Samsø är en knutpunkt för forskning och information om förnybar och hållbar energi.

ATT SÄTTA SAMMAN EN RAPPORT

Den femte sammanhållningsrapporten som antogs den 9 november sattes samman med hjälp från många håll inom Europeiska kommissionen och flera utomstående källor.

Kommissionens gemensamma forskningscentrum (JRC) skapade ett unikt index över regional konkurrenskraft och utvecklar nu en ny regional ekonomisk modell. GD Näringslivs europeiska jordövervakningsprogram (GMES) tog fram "Urban Atlas", en interaktiv karta med alla Europas tätorter, där man kan se många olika mönster för urbanisering.

Rapporten bygger också på många studier av experter utifrån. Till exempel kommer den mesta informationen om innovation och tillväxt från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Tio andra studier användes, vilka behandlade alltifrån regionala för- och nackdelar med ökad global handel till offentliga investeringar per region och kvaliteten på förvaltning. Sist men inte minst utvärderades sammanhållningspolitikens resultat genom analys av 174 fallstudier, indikatorer från 382 sammanhållningsprogram och över 20 olika studier.

I rapporten används ett flertal nya regionala klassifikationer, bland annat kommissionens stad-landsbygdsklassifikation samt GD Regionalpolitik och OECD:s klassifikationer för storstäder och avsidens belägna regioner. I rapporten har definitionen av ö och bergsområde justerats för att bättre beskriva dessa geografiska typer.

För att förbereda rapporten färdigställde GD Regionalpolitik team för geografiska informationssystem närmare tusen kartor, diagram och tabeller. I den femte sammanhållningsrapporten ingår mer än 200 kartor, diagram och tabeller – fler än någonsin.

Du kan ladda ner de data som ligger bakom kartorna och de regionala klassifikationerna här:

https://circabc.europa.eu/d/d/workspace/SpacesStore/b35d4432-3434-496a-9726-641f55f8abaf/5CR_data_and_typologies.zip

Kartläggning av transporter – att se sambanden

För att räkna ut en regions tillgång till passagerarflyg är en enda källa inte nog. Till exempel finns det ingen flygplats i Brysselregionen men det betyder inte att Bryssel inte har någon tillgång till flyg. För att komma över dessa administrativa hinder tittade vi på hur många flyg som avgår från varje flygplats, hur lång tid det tar att köra dit och hur befolkningen är fördelad inom regionen för att räkna ut den reella tillgången till flyg.

LÄS MER

• Eurostat

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Regions_of_Europe

• Den femte sammanhållningsrapporten

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion5/index_sv.cfm

OFFENTLIGT SAMRÅD OM DEN FEMTE SAMMANHÅLLNINGSRAPPORTEN

Kommissionens femte sammanhållningsrapport som antogs den 9 november visar att trots att skillnaderna mellan EU:s regioner minskar, kvarstår stora ekonomiska olikheter. Sammanhållningspolitiken har bidragit till att förbättra ekonomiska, sociala och miljömässiga villkor inom EU, men vi har ännu stora utmaningar framför oss.

Antagandet av den fjärde sammanhållningsrapporten 2007 blev startskottet för en period av diskussioner om hur EU:s sammanhållningspolitik ska se ut efter 2013. Bland annat publicerades ett antal djuplodande policydokument, utvärderingar och studier, och ett flertal lika djuplodande diskussioner hölls där akademiker, politiska strateger och internationella organisationer deltog.

Att se tillbaka men röra sig framåt

De grova riktlinjer som dras upp i slutsatserna i den femte sammanhållningsrapporten är menade att öppna för en bredare samrådsprocess om sammanhållningspolitikens framtid. Under de närmaste månaderna kommer kommissionen att påbörja ingående diskussioner med olika parter för att höra deras åsikter om förslagen till en sammanhållningspolitik efter 2013.

Viktiga frågor för framtiden:

▶ **Hur påverkar den globala finanskrisen offentliga investeringar i det långa loppet?**

▶ **Hur påverkar nedgången i ekonomin storleken och uppbyggnaden av budgeten för perioden efter 2013?**

Att forma framtiden

Den femte sammanhållningsrapporten var början på ett offentligt samråd som kommissionen inledde den 12 november 2010 och som pågår till den 31 januari 2011. De synpunkter som lämnas kommer att påverka utformningen av framtidens politik och, under den första delen av 2011, bidra till utarbetandet av förslag till lagstiftning om struktur- och sammanhållningsfonderna efter 2013. Kommissionen håller fler samråd med intressenter om förslagen den 31 januari–1 februari 2011 på det femte sammanhållningsforumet i Bryssel.

Samtliga lagstiftningsförslag, inklusive grundförordningen och förordningarna för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska socialfonden, väntas antas av kommissionen under andra halvåret 2011.

LÄS MER

Offentligt samråd

http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/5cr/index_sv.cfm

TESTA DINA KUNSKAPER MED VÅRA FRÅGOR OM SAMMANHÅLLNING

- 1) I vilket land ligger den region som är mest känslig för klimatförändringar?
- 2) Vilket land har EU:s lyckligaste befolkning?
- 3) I vilket land ligger den mest konkurrenskraftiga regionen?
- 4) I vilket land använder man den högsta andelen förnybar energi?
- 5) I vilket land ligger den region där flest personer deltar i någon sorts utbildning?
- 6) I vilket land ligger den region som har tillgång till flest antal passagerarflygningar?
- 7) I vilket land ligger den region som har lägst spädbarnsdödlighet?
- 8) I vilket land ligger den region som har lägst arbetslöshet?
- 9) I vilket land ligger arbetslöshetsgraden för kvinnor närmast den för män?
- 10) I vilket land ligger den region där störst andel av befolkningen i gruppen 30–34 år har högre utbildning?

- 1) Spanien, regionen är Extremadura (climate change vulnerability index: 100).
- 2) Danmark (Happiness index: 8,3).
- 3) Regionen med högst poäng (100) är Utrecht i Nederländerna.
- 4) Sverige (43 %).
- 5) Danmark, Köpenhamn (Hovedstaden: 39,1 %).
- 6) Storbritannien, regionen är Luton (3 436 flygningar per dag).
- 7) Finland. Regionen med lägst spädbarnsdödlighet är Åland (noll).
- 8) Regionen med lägst arbetslöshet (1,9 %) är Prag i Tjeckien.
- 9) Finland (0,2–1,4 procentenheter).
- 10) Danmark, Köpenhamn (Hovedstaden: 58,6 %).

SVAR

DATUM 2011	HÄNDELSE	PLATS
12 november 2010– 31 januari 2011	Offentligt samråd om slutsatserna i den femte rapporten om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning http://ec.europa.eu/regional_policy/consultation/5cr/index_sv.cfm	På nätet
31 januari– 1 februari	Femte sammanhållningsforumet	Bryssel, Belgien
16–18 mars	Konferens: "Vilken framtid har sammanhållningspolitiken? – Akademisk och politisk debatt" (Regional Studies Association) http://www.regional-studies-assoc.ac.uk/events/future.asp	Bled, Slovenien
21 mars	Konferens: "Betydelsen av innovation och FoU för den regionala ekonomiska utvecklingen" http://www.jinnove.net/News/News/Lille-Innovation-Conference-LINC	Lille, Frankrike
31 mars–1 april	Ungerska ordförandeskapet: Konferens om Europa 2020-strategin och framtidens sammanhållningspolitik	Ungern
2–3 maj	Ungerska ordförandeskapet: Högnivåkonferens om stadsutveckling: "Klimatförändringarna i relation till stadsutveckling och urbana demografiska förhållanden"	Ungern
19–20 maj	Informellt ministermöte	Ungern
23–24 juni	Konferensen Regioner för ekonomisk förändring och RegioStars prisutdelning http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm	Bryssel, Belgien
10–13 oktober	Open Days http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm	Bryssel, Belgien

Ytterligare information om dessa evenemang finns i kalendariet på vår Inforegio-sida:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/

Ungerska ordförandeskapets webbplats: www.eu2011.hu

Vårens nummer av Panorama kommer ut i april och där tar vi en närmare titt på EU:s strategi för Donauregionen.

Sommarnumret publiceras i juni och kommer att handla om transporter ur regionalpolitisk synvinkel. Hör gärna av dig till Panorama med kommentarer och frågor. Vi vill veta mer om din syn på saken.

Om du vill dela med dig av intressanta verksamheter inom de områden som vi tar upp i kommande nummer, ställa frågor eller säga vad du tycker om dessa eller andra regionalpolitiska frågor, kontakta:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-10-036-SV-C

ISSN 1725-8170

© Europeiska unionen, 2010
Återgivning tillåten om källan anges.

